

Vergaderjaar 2004–2005

26 991

Voedselveiligheid

Nr. 122

**BRIEF VAN DE MINISTERS VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit EN VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN
SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 juni 2005

In deze brief informeren wij u over de voortgang van het onderzoek met betrekking tot de openbaarmaking van controlegegevens van de Voedsel en Waren Autoriteit en de bevindingen die hierbij tot dusver naar voren zijn gekomen. Tevens geven wij aan welke verdere stappen wij de komende tijd voornemens zijn te doen. Het betreft hier het onderzoek naar actieve openbaarmaking van VWA-controlegegevens. Dit laat onverlet dat het bedrijfsleven vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid zelf kan overgaan tot het actief openbaar maken van de eigen controlegegevens.

1. Doelen voor openbaarmaking

Met de openbaarmaking van controlegegevens van de VWA heeft de overheid twee doelen voor ogen:

1. het bieden van transparantie aan partijen – inclusief de consument – binnen de (voedsel)productieketen, zodat zij hierop hun keuze kunnen baseren;
2. het verhogen van het nalevingsniveau.

Het scheppen van transparantie, waardoor de burger in sterkere mate vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid keuzes kan maken, is een belangrijk onderdeel van het Programma Andere Overheid.

Transparantie wordt bovendien in toenemende mate gezien als een pijler van de toezichtfunctie. Met betrekking tot dit tweede doel wordt in het traject aandacht besteed aan de mogelijkheden en onmogelijkheden om openbaarmaking gericht in te zetten om in specifieke situaties naleving te stimuleren.

2. Soorten van openbaarmaking

Openbaarmaking van VWA-gegevens is op verschillende niveaus mogelijk. Zo is ervoor gekozen om vanaf 1 september 2004 met naam en toenaam alle openbare recall-gegevens op de VWA-site te publiceren. Op de website van de VWA is nu een overzicht te vinden van een kleine 40 terughaalacties van de meest uiteenlopende producten met risico's voor de consument.

Van de verschillende gegevens die in het bezit zijn van de VWA zijn ook de bevindingen uit controles openbaar beschikbaar op de website. Voor de meest uiteenlopende controles is na te gaan hoeveel ondernemingen gecontroleerd zijn en op welke aspecten goede en slechte resultaten gevonden zijn.

Als meest vergaande vorm van openbaarmaking wordt nu gezien hoe de bevindingen uit controles van de VWA ook met naam en toenaam openbaar kunnen worden gemaakt. Op dit moment wordt daartoe met betrekking tot een aantal cases een krachtenveldanalyse verricht. Eind 2005 zal er een algemeen kader liggen ten behoeve van openbaarmaking van VWA-gegevens.

Openbaarmaking van bevindingen uit controles is voor LNV, VWS en VWA een belangrijke stap die op zorgvuldige wijze dient te worden genomen. Zorgvuldigheid is bijvoorbeeld belangrijk omdat de informatie privacygevoelig kan zijn. Daarom zijn goede juridische waarborgen een essentiële voorwaarde.

3. Juridische zorgvuldigheid

Op het actief openbaar maken van controlegegevens is een uitgebreid en complex juridisch kader van toepassing. Er gelden verschillende normen op Europees en nationaal niveau die enerzijds tot openbaarmaking van gegevens noodzakelijk zijn, maar anderzijds ook beperkingen op de openbaarmaking aanbrengen. Welk samenstel van verplichtingen en beperkingen van toepassing is, kan per geval verschillen. Daarbij kunnen onder het moment van publicatie een rol spelen. Of een wettelijke grondslag zal dienen te worden gecreëerd of aangepast, hangt daarmee sterk af van de manier waarop openbaarmaking plaatsvindt.

Het onderzoek richt zich er – wat de juridische aspecten betreft – met name op in hoeverre deze grenzen, uitzonderingen en voorwaarden nadere regelgeving noodzakelijk maken. Of dit laatste al dan niet nodig is, is een vraag die mede aan de hand van de situatie per case dient te worden beantwoord. Wij zijn bereid voorstellen voor aanvullende regelgeving te doen, indien en voorzover uit het onderzoek blijkt dat dit noodzakelijk is voor het openbaar maken van controlegegevens tot op individueel niveau.

4. Cases

Een werkgroep van LNV, VWS en VWA onderzoekt op dit moment aan de hand van vier cases in hoeverre en onder welke voorwaarden controlegegevens met betrekking tot individuele bedrijven openbaar kunnen worden gemaakt. Een belangrijk aandachtspunt bestaat uit de effecten die openbaarmaking met zich mee kan brengen. Het gaat om de volgende vier cases.

- *Residuen van bestrijdingsmiddelen op groenten en fruit:*
EU-regelgeving verplicht de lidstaten om op de aanwezigheid van residuen te controleren. In Nederland geeft de VWA uitvoering aan deze verplichting.

- *HACCP in slachthuizen*: HACCP legt systeemeisen op voor hygiëne aan onder meer slachterijen. Hierop wordt door de VWA gecontroleerd.
- *Leeftijdscntroles drank in de horeca*: In de Dranken Horecawet zijn grenzen vastgelegd voor het verstrekken van zwak alcoholhoudende dranken en sterke drank aan jongeren. Ondernemers kunnen door openbaarmaking van gegevens mogelijk beter worden aangesproken op het naleven van deze leeftijdsgrenzen.
- *Signaleringsonderzoek transvetzuren*: Signaleringsonderzoek dient om een inspectie-onderzoek vorm te geven. In deze casus wordt nagegaan in hoeverre controlegegevens over het gebruik van transvetzuren in de horeca openbaar kunnen worden gemaakt.

Bovenstaande cases bestrijken zoveel mogelijk de verschillende terreinen van de VWA en lopen qua aard sterk uiteen. Per case zal daarom worden besloten of en onder welke voorwaarden deze geschikt is voor openbaarmaking van controlegegevens tot op individueel bedrijfsniveau.

5. Inhoudelijke bouwstenen voor systeem van openbaarmaking individuele controlegegevens

De inzet van de overheid is dat openbaarmaking van controlegegevens op termijn uitvoeringspraktijk wordt van de VWA.

In het buitenland is er eveneens een groeiende tendens richting transparantie en openbaarmaking van controlegegevens. Binnen de EU wordt openbaarmaking van controlegegevens in toenemende mate onderdeel van het juridisch kader. In Nederland en in sommige andere EU-lidstaten zijn al concrete voorbeelden te vinden van openbaarmaking. Deze ervaringen zijn betrokken in het onderzoek.

Het onderzoek heeft een aantal algemene bouwstenen opgeleverd voor een zorgvuldige openbaarmaking:

- Het is wenselijk dat controles op zo uniform mogelijke wijze worden uitgevoerd als voorwaarde voor een eerlijk systeem en als voorwaarde voor een verantwoorde keuze door de verschillende ketenpartijen (inclusief de consument).
- Uitgangspunt is dat gegevens openbaar worden gemaakt ongeacht of ze positief of negatief uitvallen voor de betrokken onderneming. Dit geeft de beste mogelijkheden voor partijen in de keten (inclusief de consument) om een verantwoorde keuze te maken.
- Om de gebruikers (zeker de consumenten) te kunnen laten kiezen moet de informatie eenduidig, begrijpelijk en toegankelijk worden gepresenteerd. Hoe deze toegankelijkheid het beste bereikt wordt is een vraag die verderop in het traject beantwoord zal worden. Zo kunnen consumenten en andere ketenpartijen gebaat zijn bij een samenvattend eindoordeel van de aangetroffen situatie.
- Het is wenselijk om van de betrokken ondernemingen de verschillende controles openbaar te maken die hier in de loop der tijd zijn uitgevoerd. Een verloop in de tijd geeft meer inzicht dan een momentopname die een controle onvermijdelijk altijd zal zijn.
- Meestal doen zich op het niveau van een onderneming meerdere (soorten) risico's voor. Deze risico's moeten door de ondernemer worden afgedekt. De VWA controleert hierop. De controles kunnen op productniveau plaatsvinden of op systeemniveau. Uitgangspunt voor het algemeen kader voor openbaarmaking zal zijn dat de controle-resultaten zoveel mogelijk op het niveau van een onderneming, en dus niet op het niveau van elk risico, openbaar gemaakt zullen worden.
- Ondernemingen moeten in de gelegenheid worden gesteld om de eigen zienswijze te geven op de te publiceren controleresultaten.
- Voorkomen moet worden dat onjuiste conclusies worden verbonden en mogelijke risico's worden gezien waar deze niet aanwezig zijn. Hiervoor zal in de presentatie van gegevens uitdrukkelijke aandacht

nodig zijn. In ieder geval staat al vast dat er naast de uitkomsten van controles tevens op hoofdlijnen context-informatie wordt geboden over hoe de controles door de VWA worden uitgevoerd en welk maatregelenbeleid de VWA hanteert.

- De openbaarmaking dient in verhouding te staan tot het doel dat ermee wordt nagestreefd (proportionaliteit).

Op een aantal terreinen heeft het onderzoek nog geen keuze opgeleverd. Zo zal een keuze moeten worden gemaakt of alle controlegegevens (de aangetroffen situatie, het voldoen aan systeemeisen, laboratoriumuitslagen, eventueel opgelegde sancties et cetera) of een specifieke selectie daaruit zal worden gepresenteerd. Daarnaast is de vorm waarin de gegevens worden gepresenteerd in belangrijke mate bepalend voor de toegankelijkheid ervan. In het algemeen kader voor openbaarmaking zal een antwoord worden gegeven op deze vragen.

6. Verdere procedure

Na de zomer wordt het onderzoek vervolgd op basis van de benoemde bouwstenen. Hiervoor zullen gesprekken plaatsvinden met de belanghebbende partijen. Tevens zal het onderzoek van het juridisch kader worden afgerond. In dit proces zal ook oog zijn voor de effecten van openbaarmaking.

Eind 2005 is er een algemeen kader ontwikkeld ten behoeve van openbaarmaking van VWA-gegevens. Vanuit dit kader zal er voor de vier onderzochte cases een beslissing worden genomen over de openbaarmaking. Op het moment van deze beslissing zijn de betrokken belanghebbende partijen geraadpleegd en is duidelijk of en zo ja welke aanvullende regelgeving nodig is. Hierover zult u begin 2006 opnieuw worden geïnformeerd.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C. P. Veerman

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
J. F. Hoogervorst